

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน คือการปกครองโดยประชาชนใช้สิทธิเลือกผู้แทนในพื้นที่ของตนเข้ามาใช้สิทธิใช้เสียงแทนตนในรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงมีฐานะเป็นผู้แทนของปวงชน โดยจะทำหน้าที่หลักอยู่ 2 ประการ คือทำหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและออกกฎหมายมาบังคับใช้แต่การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนดังกล่าวไม่อาจทำโดยลำพังเฉพาะตัว เนื่องจากระบบการเมืองสมัยใหม่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมืองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องผูกพันกับพรรคการเมือง ดังนั้นการแสดงบทบาทในทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาจึงมีความสำคัญที่ต้องตกอยู่ภายใต้มติดของพรรคการเมือง

พรรคการเมืองนับเป็นสถาบันทางการเมืองสำคัญยิ่งในระบอบประชาธิปไตยทั้งนี้สืบเนื่องจากแนวความคิดทางรัฐศาสตร์ที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการเปิดโอกาสให้คนจำนวนมากสุด (Majority) เลือกเฟ้นกลุ่มหรือคณะบุคคลที่เข้ามาเป็นรัฐบาลโดยยึดหลักเสรีภาพ (Liberty) และความเสมอภาค (Equality) โดยที่พรรคการเมืองมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างใกล้ชิด ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนและความต้องการเข้ามา มีบทบาทหรืออิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาล กระตุ้นให้มีการรวมกลุ่มทางการเมืองขึ้น นอกจากนั้นพรรคการเมืองยังช่วยกระตุ้นให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองขยายตัวกว้างขวางออกไป มีความหมายและมีน้ำหนักทางการเมืองมากขึ้น

พรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในขั้นตอนของกระบวนการทางการเมือง พรรคการเมืองมีส่วนที่จะสนับสนุนและเสริมสร้างหรือทำลายระบอบการปกครองถ้าหากว่าพรรคการเมืองหรือราษฎรยังไม่รู้จักและเข้าใจถึงความจำเป็นของการมีพรรคการเมืองที่ดีพอซึ่งในระบอบการปกครองประชาธิปไตยนั้นได้ให้ราษฎรเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยทั้งปวงแต่ถ้าหากจะให้ราษฎรทุกคนเข้าไปแสดงความคิดเห็นจัดการบ้านเมืองเองโดยตรงย่อมทำไม่ได้ ดังนั้นจึงต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่แทนราษฎรดังกล่าว การมีพรรคการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะรวบรวมบุคคลให้มาร่วมอุดมการณ์ในหลักใหญ่ๆ

ในประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญต่อการพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมประชาธิปไตยซึ่งพรรคการเมืองต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างส่วนที่เป็น “ภาครัฐ” และส่วนที่เป็น “ประชาสังคม” โดยการนำความต้องการความจำเป็นของประชาสังคมมาแปลงเป็นนโยบายและดำเนินการทางการเมืองให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งนี้ก็เพราะการให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ในสังคมอย่างมีระเบียบในสภาพสังคมที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากประชาชนทุกคนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้นการมีตัวแทนของประชาชนเพื่อทำหน้าที่แทนจึงเป็นสิ่งจำเป็น การเลือกตั้งมักทำโดยผ่านระบบพรรคการเมือง พรรคการเมืองจึงเป็นกลไกที่ขาดเสียมิได้ในระบบประชาธิปไตย โดยราษฎรจะใช้พรรคการเมืองเป็นเครื่องมือในการประสานกับสภาผู้แทนราษฎร

พรรคการเมืองสามารถทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไม่น้อย เช่นการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ซึ่งในที่ชนบทนักการเมืองออกไปหาเสียงก็จะอธิบายให้ประชาชนเข้าใจถึงความจำเป็นในการเลือกตั้งได้รับรู้ถึงปัญหาต่างๆ ของชาติอันนำไปสู่ความรู้สึกของการเป็นประเทศชาติร่วมกัน ฉะนั้นความสำคัญของพรรคการเมืองจึงขึ้นอยู่กับหน้าที่ของพรรคการเมืองที่กระทำต่อระบบการเมือง ถ้าพรรคการเมืองไม่กระทำหน้าที่ของตนต่อระบบการเมืองความสำคัญของพรรคการเมืองก็จะลดลงตามไปด้วย (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2536, หน้า 45)

พรรคการเมืองนั้นเป็นองค์กรทางการเมืองประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง จริงอยู่ที่การยุบพรรคการเมืองนั้นสามารถกระทำได้หากมีกฎหมายให้อำนาจไว้แต่การกระทำดังกล่าวควรนำมาใช้ก็ต่อเมื่อกรณีที่มีความจำเป็นที่สุดเท่านั้นเพราะการยุบพรรคมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพอย่างรุนแรงไม่ว่าจะต่อองค์กรพรรคหรือสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นๆ และมาตรการที่จะมีการยุบพรรคจึงสมควรที่จะได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบอย่างมีเหตุผลที่ชัดเจน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นั้น เป็นรัฐธรรมนูญที่มีข้อโต้แย้งอย่างมาก ทั้งในประเด็นของความชอบธรรมและในเนื้อหาซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ถูกมองว่าจะนำสังคมไปสู่วิกฤติทางการเมืองในที่สุดซึ่งความกังวลดังกล่าวได้เริ่มปรากฏขึ้นภายในเวลาไม่นานหลังจากกระบวนการต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญเริ่มดำเนินไปได้หนึ่งในปัญหาของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คือมาตรา 237 วรรค 2 ซึ่งบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะยุบพรรคการเมืองที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคฯ มีส่วนรู้เห็นในการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภาของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เข้มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง, ออนไลน์, 2551)

บทบัญญัติดังกล่าวไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตยเพราะมีปัญหาเรื่องการลงโทษบุคคลในทางการเมืองกับสมาชิกของพรรคการเมืองที่ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นต่อการกระทำของบุคคลคนอื่นดังเช่นกรณีการยุบพรรคเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2550 โดยตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากแต่งตั้งของคณะรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ได้ตัดสินยุบพรรคไทยรักไทยและตัดสิทธิทางการเมืองของกรรมการบริหาร พรรคไทยรักไทยจำนวน 111 คน เป็นเวลา 5 ปี และต่อมาก็มีการพิจารณาคดียุบพรรคการเมืองอีก 3 พรรค คือ พรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทยและพรรคมหาชนมาประชาธิปไตยตามมาตรา 237 ประกอบมาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ซึ่งมุมมองที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากก็เป็นประเด็นเรื่องของคณะรัฐประหารมุ่งที่จะทำลายพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามซึ่งคณะกลุ่มรัฐประหารได้ยึดอำนาจมาสะท้อนให้เห็นถึงความถดถอยของการพัฒนาประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาเพราะเหตุพรรคการเมืองนักการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองตลอดจนพลเมืองไทยถูกกำหนดตัดสินและควบคุมครอบงำโดยกลไกซึ่งมาจากการรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญแทบทั้งสิ้น

ดังนั้น การยุบพรรคการเมืองและตัดสิทธิทางการเมืองของนักการเมืองด้วยองค์คณะตุลาการซึ่งมาจากกระบวนการที่ล้มรัฐธรรมนูญจึงไม่สามารถที่จะสร้างความชอบธรรมและการยอมรับของคนในสังคมตามระบอบประชาธิปไตยได้สิ่งที่ตามมาคือปัญหาความแตกต่างทางความคิดและความขัดแย้งทางการเมืองก็จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นการที่ภายหลังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ รัฐบาล ทหาร ตำรวจ รวมถึงสื่อมวลชนและนักวิชาการบางส่วนหรือบุคคลที่มีส่วนในการสนับสนุนให้มีการทำรัฐประหารเรียกร้องให้ทุกฝ่ายสงบนิ่งและยุติความเคลื่อนไหวทางการเมือง จึงเป็นสิ่งที่ขัดต่อสภาพของความเป็นจริงและต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเพราะสิทธิทางการเมืองในการแสดงออกทางความคิดที่แตกต่างเพื่อต่อต้านคัดค้านผ่านการชุมนุม เดินขบวน โดยสงบหรือผ่านสื่อสารมวลชนใดๆ ถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน เช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวของประชาชนทุกครั้ง อาทิ การชุมนุมของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ผ่านมาเป็นต้น

เมื่อการแสดงออกในแนวทางประชาธิปไตยโดยผู้แทนผ่านทางพรรคการเมืองเพื่อการแสดงความคิดเห็นในระบบรัฐสภาของผู้สนับสนุนพรรคการเมืองได้ยุติลง โดยเหตุเรื่องของการยุบพรรคการเมืองจึงกลายเป็นความจำเป็นที่ว่าจะต้องเพิ่มการเคลื่อนไหวภายนอกรัฐสภาหรือบนท้องถนน หรือบนสื่อออนไลน์หรือสื่ออื่นใดให้เข้มข้นมากยิ่งขึ้นเพื่อทดแทนสิทธิทางการเมืองที่สูญเสียไป ดังนั้นการควบคุมหรือห้ามปรามการแสดงออกของรัฐต่อพลเมืองจึงสะท้อนถึงความหวาดกลัวของอำนาจรัฐ เนื่องจากรัฐรู้ตัวดีว่าอำนาจที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันนั้นหากขาดความชอบธรรมในตัวเองท้ายที่สุดความพยายามในการที่จะใช้อำนาจปิดกั้นความคิดเห็นที่แตกต่างจะไม่สามารถ

นำไปสู่ความสมานฉันท์ในสังคมไทยได้เลย ชำร่วยจะทวีความตึงเครียดให้สังคมตกอยู่ท่ามกลางความกลัวและความเกลียดชังมากยิ่งขึ้นไม่ว่าคนในสังคมจะเห็นด้วยหรือเห็นต่างกับพรรคการเมืองที่ถูกยุบแต่พรรคการเมืองและนักการเมืองก็คือตัวแทนของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย สมาชิกพรรคการเมืองทั่วประเทศของพรรคการเมืองที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคนั้นมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และมีสิทธิพลเมืองเช่นเดียวกัน สังคมไทยต้องเปิดกว้างด้วยการเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเช่นเดียวกับการปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเองคงจะเห็นจากอดีตที่ผ่านมาแม้คนบางกลุ่มของสังคมจะมีความเห็นต่างและไม่ยอมรับต่อการบริหารประเทศของรัฐบาล เช่นการบริหารงานของรัฐบาลในอดีตโดยพรรคไทยรักไทย ภายใต้การกำกับดูแลของอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร แต่สมาชิกของสังคมต้องเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและควรจะยอมรับการเคลื่อนไหวในการแสดงออกของผู้สนับสนุนรัฐบาลโดยพรรคไทยรักไทยอย่างถึงที่สุดบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าสิทธิเสรีภาพคือพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่ยืนอยู่บนความเสมอภาคของพลเมือง การยุบพรรคการเมืองนั้นถูกมองว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยเอง ด้วยเพราะการยุบพรรคการเมืองเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่เคารพเจตจำนงของประชาชนและไม่เป็นไปตามหลักการเคารพเสียงข้างมากพร้อมทั้งปกป้องเสียงข้างน้อยเพราะว่าในระบอบประชาธิปไตยนั้น ผู้ปกครองย่อมจะเป็นเพียงผู้ที่เข้ามาทำให้เจตจำนงของประชาชนเป็นจริงขึ้นมาเท่านั้น (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2532, หน้า 255)

ดังนั้น ประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยจึงควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นรวมทั้งเจตจำนงของตนได้อย่างเต็มที่เพื่อให้ประชาชนคนอื่นได้เลือกพิจารณาความคิดเห็นอันหลากหลายเหล่านั้น โดยอิสระไม่ว่าความคิดเห็นนั้นจะเป็นปฏิกิริยาต่อระบอบประชาธิปไตยเองหรือไม่ และหากประชาชนส่วนใหญ่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเดิมที่มีอยู่เพื่อประสงค์ที่จะไปใช้อีกระบอบหนึ่ง เหตุใดกฎหมายจึงไม่อนุญาตให้เจ้าของอำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศเลือกเช่นนั้น

การยุบพรรคการเมืองเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเป็นการปิดกั้นตัวเลือกของประชาชน หากตัวเลือกนั้นเป็นตัวเลือกที่เสียงส่วนใหญ่ในสังคมเห็นชอบด้วย การปิดกั้นนั้นเท่ากับว่าไม่เคารพในเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนและหากตัวเลือกนั้นเป็นตัวเลือกที่เสียงส่วนน้อยในสังคมเห็นชอบด้วยแม้ว่าประชาชนเสียงข้างน้อยจะไม่สามารถดำเนินการให้ตัวเลือกดังกล่าวเป็นจริงขึ้นมาได้แต่การปิดกั้นตัวเลือกดังกล่าวก็เป็นการไม่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยในสังคมเช่นกัน ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นการใช้เสียงส่วนใหญ่ข่มเหงเสียงข้างน้อยและการที่ในรัฐใดไม่มีพรรคการเมืองที่มีแนวคิดเป็นปฏิกิริยาต่อระบอบการปกครองเดิมนั้น

มิได้หมายความว่าในรัฐนั้น ไม่มีผู้ที่คิดเช่นนั้นอยู่ เพียงแต่ในรัฐนั้นไม่เปิดช่องทางให้บุคคลดังกล่าวใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นตลอดจนสิทธิในทางการเมืองอื่นๆ

การใช้ดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยเกี่ยวกับประเด็นในเรื่องการยุบพรรค นั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องดำรงตนอยู่บนความยุติธรรมจะต้องไม่เลือกข้างหรือฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การทำหน้าที่ต้องปราศจากอคติเพราะผลของคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญนั้นมีผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะหากพรรคการเมืองที่กำลังวินิจฉัยเป็นพรรคการเมืองในฝ่ายที่กำลังทำหน้าที่บริการบ้านเมืองในฐานะรัฐบาล ความมีเสถียรภาพของรัฐบาลจะถูกจับตามองทั้งจากภายในและภายนอกประเทศนับแต่วันที่เรื่องของพรรคที่จะถูกยุบเข้าสู่กระบวนการพิจารณากิจการในต่างประเทศที่กำลังดำเนินอยู่จะส่งผลให้ต่างประเทศจะขาดความเชื่อมั่นทั้งในภาคเศรษฐกิจสังคมและการเมืองและบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ร่วมบริหารงานแผ่นดินก็ขาดความมั่นใจในการไปเจรจาใดๆ กับนานาประเทศเพราะเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยยุบพรรคที่นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าก็จะส่งผลให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นพ้นตำแหน่งไปพร้อมกับกรรมการบริหารพรรคคนอื่นๆ กิจการของแผ่นดินก็ต้องสะดุดหยุดลงกว่าจะมีการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่กว่าจะเลือกสรรรัฐมนตรีเพื่อประกอบเป็นรัฐบาลใหม่กว่าจะแถลงนโยบายต่อสภา กว่าจะดำเนินการไปเจรจากับอาณารยประเทศ ซึ่งบางครั้งการเจรจางานเรื่องก็ผ่านพ้นไปในระหว่างที่กำลังเลือกหารัฐบาลใหม่สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลให้ประเทศต้องตกอยู่ในสภาวะถอยหลังทุกภาคส่วนอันนับได้ว่าไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติในด้านใดเลยและหากมีกระบวนการใช้เรื่องยุบพรรคมาเป็นเหตุผลเพื่อจะเปลี่ยนแปลงรัฐบาลโดยอาศัยศาลรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะศาลรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้มีที่มาตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยประกอบกับตัวตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยังใช้สิทธิในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความเป็นกลางของศาลรัฐธรรมนูญก็ยังคงมีความเคลือบแคลงสงสัยอยู่และมีคำถามตามมาว่า การใช้ดุลพินิจของศาลนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเป็นธรรมต่อพรรคการเมืองที่ถูกร้องขอให้ยุบพรรคหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นพรรคการเมืองที่ตุลาการรัฐธรรมนูญมีความเห็นในทางการเมืองอยู่คนละฝ่ายและเป็นพรรคการเมืองที่ตนเองไม่ได้เลือกที่จะให้เข้ามาบริหารบ้านเมืองในฐานะรัฐบาล การวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งกระทำหน้าที่ในฐานะศาลรัฐธรรมนูญจะมีความเป็นกลางและให้ความเป็นธรรมแก่พรรคการเมืองที่จะถูกยุบมากน้อยเพียงใดและการใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยจะต้องด้วยหลักของการใช้กฎหมาย หลักของความยุติธรรมอย่างไรดังที่ยังปรากฏเป็นข้อสงสัยถึงเหตุผลดังกล่าวต่อการวินิจฉัยยุบพรรคพลังประชาชน พรรคมหาชนชาติไทยและพรรคชาติไทยที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตามก็ยังมีความเห็นของนักวิชาการอีกหลายฝ่ายจะมองว่าการยุบพรรคเป็นเรื่องที่เสี่ยงต่อการกระทบสิทธิของบุคคลในทางการเมืองอย่างรุนแรง รัฐจึงน่าจะหลีกเลี่ยงแต่อาจจะไปดำเนินการอื่นๆ เช่นการสร้างจิตสำนึกและปล่อยให้ประชาชนได้พัฒนาพรรคการเมืองของตนไปจนทำให้ประชาชนได้เห็นเองว่าพรรคการเมืองที่ไม่ดียอมไม่สมควรสนับสนุนและในที่สุดพรรคการเมืองที่ไม่ดีก็จะจบสิ้นอนาคตด้วยผลแห่งการกระทำไม่ดีของพรรค ดังที่ได้เห็นกันอยู่มากมายในหลายประเทศ การใช้มาตรการยุบพรรคเพียงประการเดียวไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาความไม่เป็นประชาธิปไตยในสังคมได้โดยตรงประกอบกับกระบวนการในการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในปัจจุบันยังเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยถึงเหตุผลที่นำมาใช้วิเคราะห์ ทั้งประเด็นในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่และการวินิจฉัยตีความของศาลรัฐธรรมนูญได้ยึดโยงและใช้หลักการตีความอย่างไร

รัฐธรรมนูญของประเทศไทยทุกฉบับรวมถึงฉบับปัจจุบันคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไม่ได้บัญญัติว่าจะตีความตามกฎหมายใด ดังนั้นการตีความจะต้องเข้าใจว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายเช่นไรซึ่งโดยหลักของกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นเป็นกฎหมายสูงสุดที่มีลักษณะพิเศษที่มีหลักในการพิจารณาถือเป็นกฎหมายมหาชน ปรัชญาของกฎหมายมหาชนได้แก่ การประสานดุลยภาพระหว่าง “ประโยชน์สาธารณะ” ซึ่งเป็นประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐกับ “การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเอกชน” ซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนในประเด็นการใช้กฎหมาย การตีความกฎหมายในการแสวงหาข้อยุติในกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือในการแสวงหาข้อยุติของปัญหาในระบบกฎหมายเอกชนนั้นจะประกอบไปด้วย 1. ข้อเท็จจริง 2. ข้อกฎหมาย 3. การตีความและการปรับบทข้อเท็จจริงกับข้อกฎหมาย ส่วนการแสวงหาข้อยุติของปัญหาในระบบกฎหมายมหาชนก็จะมีเพิ่มขึ้นมาจากการตีความในระบบกฎหมายเอกชนอีกประการหนึ่งก็คือ “การวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ของรัฐ” (ภุริชญา วัฒนรุ่ง, ม.ป.ป., หน้า 5)

ดังนั้นการตีความในรัฐธรรมนูญในเรื่องของการยุบพรรคสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็ต้องพิจารณาให้ชัดว่าการยุบพรรคการเมืองนั้นมีเหตุผลอะไร มีความจำเป็นมากน้อยเพียงไหนและสิ่งสำคัญต้องให้เป็นที่ยอมรับว่าเมื่อยุบพรรคแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐอย่างไรและสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งอันเกี่ยวกับกระบวนการที่มาตีความหรือต้องมาใช้ดุลยพินิจในการวินิจฉัยก็คือว่า องค์กรที่จะมาตีความนั้นต้องไม่ใช่องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ที่เป็นผู้บัญญัติตัวบทกฎหมาย แต่ศาลรัฐธรรมนูญผู้ที่มาทำหน้าที่ในการยุบพรรคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ปรากฏว่า 3 ใน 9 คน เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2550 นี้ด้วย

ดังนั้น ปัญหาเรื่องยุบพรรคการเมืองนั้นปัญหาสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ จากกรณีที่มีกลุ่มอิทธิพลภายนอกที่เกิดขึ้นภายหลังการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เข้ามาแทรกแซงการเมืองไทยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของคณะรัฐประหารเองหรือกลุ่มที่คณะรัฐประหารแต่งตั้ง เช่น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 20 กันยายน 2549 หรือเช่น คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2549 โดยกลุ่มอิทธิพลภายนอกนี้ ได้จัดวางกลุ่มบุคคลของตนเองเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาจากการแต่งตั้งองค์กรอิสระเช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผลของการยุบพรรคการเมืองย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายดังประเด็นปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดทฤษฎีวิวัฒนาการเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการยุบพรรคการเมือง
3. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและยุบพรรคการเมืองและศาลรัฐธรรมนูญ
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
5. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมือง

สมมติฐานของการศึกษา

การยุบพรรคการเมืองแล้วเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง โดยที่หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคมิได้รู้เห็นด้วยย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนและยังมีผลเป็นการทำลายเสรีภาพในการรวมตัวกันเพื่อสร้างเจตจำนงทางการเมืองของราษฎรซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอีกด้วย ดังนั้นการวินิจฉัยหรือการตีความกฎหมายที่เกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองจึงไม่สามารถทำได้โดยเพียงการอ่านกฎหมายแบบยึดติดกับถ้อยคำเท่านั้นแต่จะต้องคำนึงถึงหลักการอันเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตลอดจนสิทธิทางการเมืองของปัจเจกบุคคลประกอบด้วย

วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการสืบค้นจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Document) ในส่วนที่ใช้ในการศึกษาก็ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐธรรมนูญและรัฐสภาของต่างประเทศ ข้อบังคับของการประชุมรัฐสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Document) ได้แก่รายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ ตำรา บทความทางวิชาการ ข้อเขียน บทความ บทสัมภาษณ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องและเอกสารเผยแพร่ทั้งของรัฐสภาไทยและรัฐสภาต่างประเทศ

ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการสืบค้นจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Document) ในส่วนที่ใช้ในการศึกษาก็ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐธรรมนูญและรัฐสภาของต่างประเทศ ข้อบังคับของการประชุมรัฐสภาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Document) ได้แก่รายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ ตำรา บทความทางวิชาการข้อเขียน บทความ บทสัมภาษณ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องและเอกสารเผยแพร่ทั้งของรัฐสภาไทยและรัฐสภาต่างประเทศ รัฐธรรมนูญนี้มีส่วนร่วมในทางการเมืองของไทยให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมต่อไปและต้องถูกยุบพรรคการเมืองทั้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ทราบถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
2. ให้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎี วิวัฒนาการเกี่ยวกับกับพรรคการเมืองและการยุบพรรคการเมือง
3. ให้ทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและยุบพรรคการเมืองและศาลรัฐธรรมนูญ

4. ให้ทราบถึงการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
5. ให้ทราบถึงมาตรการที่เหมาะสมใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการยุบพรรคการเมือง